

EUROPA En dan?

NIEUWSBRIEF VAN EUROPEES PARLEMENTSLID MARIANNE THYSSEN

Periodieke nieuwsbrief • nummer 1 • 2011 • afgiftekantoor 8000 brugge 1-2° afd. • P409529

Terug van weggeweest

Mijn laatste nieuwsbrief dateert alweer van vorige zomer. Sindsdien is er veel gebeurd, zowel in eigen land als in Europa. De federale verkiezingen van 13 juni 2010 waren voor CD&V geen plezierreis, want we verloren het politieke marktleiderschap. Deze flinke streep door de CD&V-rekening heeft me, ondanks mijn uitstekende persoonlijke score, ertoe aangezet ontslag te nemen als partijvoorzitter en de fakkel door te geven aan Wouter Beke. Maar niet geklaagd: een partijvoorzitterschap is per definitie van beperkte duur. Er is nog een politiek leven daarna! Het spreekt voor zich dat ik als lid van het directiecomité en het politiek bestuur van CD&V de moeilijke onderhandelingen voor een staatshervorming en de vorming van een regering van nabij blijf volgen. Mijn hoofdverantwoordelijkheid ligt nu eventueel weer helemaal in Europa. Ik heb er de draad met veel enthousiasme terug opgenomen. Wegens gezondheidsproblemen was ik er even tussenuit. Maar nu ook deze perikelen achter de rug zijn, is de drukke Europese agenda weer helemaal de mijne. Veel werk op de plank. Maar daarvoor ben ik tenslotte verkozen. Dank voor uw blijvend vertrouwen.

Marianne Thyssen

Lid Europees Parlement voor CD&V
en lid van EVP-Fractie

GEEN REDENEN TOT DOEMDENKEN, WEL OM EEN sterke vuist te maken

De wereldwijde financiële crisis heeft het economisch, budgettair en politiek kader van de Europese Unie de afgelo-

pen jaren ernstig op de proef gesteld. De zwaarste economische terugval sinds de tweede Wereldoorlog bracht het mondiale financieel systeem naar de rand van de afgrond en maakte in het Westen abrupt een einde aan jaren van onafgebroken welvaarts-groei. Met terechte en noodzakelijke overheidsinterventies werden een aantal gevolgen van de crisis opgevangen en vooral veel jobs gered. Maar op hun beurt hebben deze de schulden en de budgettaire tekorten van vele Europese lidstaten verder doen oplopen.

Doorheen de crisis kwamen een aantal zwakke punten in ons Europees afsprakenkader pijnlijk bloot te liggen. Waaronder een te zachte wetgeving voor de financiële sector, onvoldoende macro-economische afstemming in de landen van de eurozone, en een te laks begrotingsbeleid in vele EU lidstaten. Tenslotte werd

de grote wederzijdse afhankelijkheid meer dan ooit geopenbaard. Dat een beslissing van een land pijnlijke gevolgen kan hebben voor vele andere, hebben velen aan den lijve ondervonden. Naast dringende noodmaatregelen tijdens het ergste van de crisis, was het dan ook hoog tijd voor Europese structurele veranderingen. >

Wist u dat...

... de 27 EU lidstaten het jaar 2010 hebben afgesloten met een gezamenlijk jaartekort van € 784 miljard? (€ 550 miljard voor de landen van de eurozone)

... de 27 EU lidstaten momenteel meer dan € 9828 miljard schulden hebben opgebouwd? (€ 7837 miljard voor EU-17)

... door de EU en het Internationaal Monetair Fonds midden juli 2011 al € 273 miljard is opzijgezet voor het ondersteunen van Griekenland, Ierland en Portugal (waarvan € 60 miljard al effectief werd uitbetaald)?

... 330 miljoen mensen in 17 lidstaten de euro gebruiken?

... er in 2010 meer dan 14 miljard eurobankbiljetten in omloop waren, met een waarde van € 838 miljard; en 95 miljard euromunten met een gezamenlijke waarde van € 22,6 miljard?

... op buitenlandse valutamarkten de euro de op één na meest verhandelde munt is, iedere dag goed voor zo een 40% van de transacties?

> **Ten eerste kwamen er strengere regels voor de sector van de banken en de verzekeringen**, en meer en beter toezicht op hun producten, hun werking en de financiële markten.

Ten tweede worden de overheidsfinanciën aangepakt. De jaarlijkse begrotingen van de lidstaten moeten naar een evenwicht evolueren en de torenhoge schulden moeten drastisch afgebouwd worden. Deze ingrepen moeten uitgevoerd worden met respect voor het eerder afgesproken pact voor economische groei en werkgelegenheid (Europa 2020). Voortaan worden overigens niet alleen de budgetten, maar ook de macro-economische (on)evenwichten opgevolgd en zo nodig gecorrigeerd.

Ten derde is er de creatie van een permanent crisisbeheersingsmechanisme voor de eurolanden. Als ondanks alle preventieve maatregelen er toch nog een lidstaat in een onhoudbare financieel-economische situatie komt, moet er snel en drastisch opgetreden worden vanuit Europa, deels uit solidariteit maar zonder twijfel ook uit welbegrepen eigenbelang.

Op elk van deze drie terreinen hebben wij in de Europese Unie het voorbije anderhalf jaar keihard gewerkt. Vele hervormingen zijn op het spoor gezet. Ze hebben als doel de toekomst van de

Europeanen veilig te stellen. Ze behelzen veranderingen en aanpassingen om de Europese verworvenheden te vrijwaren en Europa economisch en financieel sterker te maken. Nu het tijdperk van het eurocentrisme geschiedenis aan het worden is, drigen zulke drastische maatregelen zich op, des te meer als wij met de Europese Unie een stevige wereldspeler willen worden en blijven. Alleen zo zullen wij zeggenschap behouden over onze manier van leven en samenleven. Deze maatregelen zijn meer dan noodzakelijk. Hopelijk zijn ze ook voldoende. ★

Uit recent Eurobarometeronderzoek blijkt dat de Belgen :

- de economische toestand, werkloosheid en immigratie als de belangrijkste problemen zien waarmee de EU te kampen heeft;
- meer vertrouwen hebben in de Europese Unie (59%), dan in hun nationale politieke instellingen, Parlement (36%) en regering (29%);
- de EU als het meest efficiënte niveau beschouwen om de negatieve gevolgen van de financiële en economische crisis aan te pakken (32%), gevolgd door de G20 (23%), het IMF (16%) en de nationale regering (12%); de ondervraagden vinden ook dat de EU sinds het begin van de crisis efficiënt is opgetreden om de negatieve effecten ervan aan te pakken (56%);
- kiezen voor meer samenwerking tussen de lidstaten als oplossing om uit de crisis te geraken (96%);
- vinden dat de euro de negatieve impact van de crisis heeft afgezwakt (52%); 79% van de Belgen steunt de euro, waarmee ons land tot de meest fervente euroaanhangers behoort;
- algemeen gezien optimistisch zijn over de toekomst van de Europese Unie (66%).

Het onderwerpen van banken aan zogenaamde stresstests moet zwakheden binnen een bank detecteren en het risico op een faillissement zo snel mogelijk uitsluiten

BANKEN EN FINANCIËLE MARKTEN *geen casino*

De financiële crisis heeft grote tekortkomingen in het financiële toezicht aan het licht gebracht, zowel wat het toezicht op individuele instellingen, als op het financiële systeem in zijn geheel betreft. Sinds 2008 is het optreden van de Europese Unie er dan ook op gericht de regelgeving voor de financiële sector te verstrengen en het toezicht op de sector te versterken.

Begin 2011 werd een omvangrijk pakket hervormingen goedgekeurd dat het toezicht op banken, financiële markten en verzekeringen fundamenteel wijzigt. De opzet is dat voortaan geen enkele financiële instelling, markt of product aan doeltreffende regelgeving en toezicht ontsnapt. Daartoe zijn drie nieuwe Europese toezichthoudende autoriteiten opgericht, die de huidige adviserende toezichtcomités vervangen: de Europese Bankautoriteit (EBA), de Europese Autoriteit voor Verzekeringen en Bedrijfspensioenen (EAVB), en de Europese Autoriteit voor Effecten en Markten (EAEM). De drie toezichthouders krijgen meer bevoegdheden, onder meer om geschillen tussen financiële toezichthouders van de lidstaten op te lossen en om risicovolle financiële activiteiten of producten tijdelijk te verbieden. Zo is de EBA momenteel bezig met de doorlichting van de financieringssystemen van de banken en de liquiditeit van hun activaportefeuilles.

Daarenboven is er ook een Europees Comité voor Systeemrisico's in het leven geroepen. Dit 'ECSR' moet garanderen dat macro-economische risico's in de financiële wereld van de Europese Unie in een vroeg stadium worden opgemerkt. Om het Europees Comité vanaf zijn oprichting meteen zichtbaar en geloofwaardig te maken, is de voorzitter van de Europese Centrale Bank de eerste 5 jaar tegelijk ook voorzitter van het Comité voor Systeemrisico's.

Stresstests Parallel aan deze ingrepen in de toezichtstructuren is ook gewerkt aan het garanderen van de financiële gezondheid van de banksector op de lange termijn. Geen overbodige luxe na de grootschalige interventies waartoe tal van lidstaten, waaronder ook ons land, de afgelopen jaren genoodzaakt waren om het vertrouwen te herstellen. Zo zijn er strengere regels inzake kapitaalvereisten voor banken en beleggingsondernemingen op komst. Deze zullen hun solvabiliteit verhogen. De financiële instellingen worden verplicht een beter risicobeheer te voeren door nieuwe regels toe te passen voor bonussen en andere beloningen. Maar ook voor het wegwerken van mechanismen die de managers aanmoedigen tot het nemen van risico's met het oog op korte termijn gewin, zonder oog voor de continuïteit van het bedrijf en andere middellange termijn doelstellingen. Verder wordt er werk van gemaakt dat geen enkele actor, geen enkele financiële instelling of geen enkel financieel product aan doeltreffende regelgeving en dito toezicht ontsnapt ('hedgefondsen', 'private equity', 'short selling', 'credit fault swaps': het ligt allemaal op de Europese wetgevingstafel). Ook de ratingbureaus zullen met strengere regels worden geconfronteerd. Het onderwerpen van banken aan zogenaamde stresstests is een ander instrument om zwakheden binnen een bank te detecteren en het risico op een faillissement zo snel mogelijk uit te sluiten. Sinds 2008 zijn twee reeksen stresstesten uitgevoerd. In maart 2011 werd een nieuwe reeks stresstests opgestart. De resultaten hiervan zijn in de loop van de maand juli beschikbaar. ★

MACRO-ECONOMISCH

Tering naar nering zetten en

Een lange termijn
groeistrategie op
EU niveau moet zorgen
voor duurzame
economische groei met
meer en goede jobs.

Door de wereldwijde financieel-economische crisis daalde het BBP (bruto binnenlands product of de jaarlijkse produktie van goederen en diensten) in de Europese Unie met 4%. De industriële capaciteit nam in minder dan 2 jaar met 20% af en werd teruggekatapulteerd naar het niveau van de jaren negentig. De Europese werkloosheid steeg tot 10% van de actieve bevolking. 23 miljoen Europeanen zijn werkloos. De overheidsschuld liep in 2010 in de 17 landen van de eurozone op tot 85%, ten gevolge van de reddingsoperaties voor de banken en het opvangen en verwerken van de gevolgen van de sociaal-economische crisis. En het begrotingstekort klokte gemiddeld af op 7% BBP. Duidelijk meer dan de in het EU Verdrag vastgelegde referentiewaarden van 60% en 3% BBP.

Zo deed de crisis in enkele maanden zowat een decennium van budgettaire sanering en economische en sociale inspanningen teniet. Intussen staat de wereld niet stil. Onder invloed van de snelle groei van de wereldeconomie en door veranderende consumptiepatronen stijgen de energie- en de voedselprijzen. De globalisering versnelt, waarbij Europa meer en meer concurrentie moet dulden van opkomende economieën als China, India en Brazilië. Ook op het gebied van activiteiten met een hoge toegevoegde economische waarde proberen zij Europa naar de kroon te steken.

Grote aanpassingen aan het Europees industrieel en economisch weefsel dringen zich op om dit gevaar in te dijken en de Europese welvaart, onze sociale markteconomie en ons samenlevingsmodel in stand te houden. De crisis heeft één zaak

**De globalisering versnelt,
waarbij Europa meer en meer
concurrentie moet dulden van
opkomende economieën als
China, India en Brazilië.**

Europa de nodige groeikracht geven

1

voor iedereen duidelijk aangetoond. De economieën van de Europese lidstaten, in het bijzonder die van de eurozone, zijn de afgelopen decennia sterk met elkaar verweven geraakt. Wat op het vlak van overheidstekort of in de bankwereld in de ene lidstaat gebeurt,

heeft zijn onmiddellijke weerslag op andere lidstaten. De Europese instrumenten om het economisch beleid te coördineren, bleken niet of niet volledig benut. Alleszins waren ze onvoldoende om de problemen afdoende het hoofd te bieden. Het feit dat de economisch-politieke integratie achter bleef op de monetaire integratie, maakte dat Europa bijzonder kwetsbaar was toen de crisis toesloeg.

De toekomst voorbereiden

Om te garanderen dat de situatie in de toekomst niet meer zo uit de hand zou lopen, heeft de Europese Unie een lange termijn groeistrategie goedgekeurd. Onder deze strategie vallen een gemeenschappelijke economische agenda 'Europa2020' (1) en een versterkt Europees toezichtkader (2), die voortaan allebei het voorwerp uitmaken van een samenlopend besluitvormings- en toezichtproces, het zogenaamde Europees Semester (3).

De werkende bevolking in de leeftijdsgroep 20-64 jaar moet toenemen van 69,1% in 2009 tot 75% in 2020

LANGE TERMIJN GROEISTRATEGIE

Gemeenschappelijke agenda

De Europese Unie en haar lidstaten staan voor enorme uitdagingen: zorgen voor een duurzame economische groei om een toppositie in de wereld te behouden, en tegelijk het op orde zetten van de overheidsfinanciën die door de economische crisis en de reddingsoperaties voor de banken zijn ontspoord. Willen we vermijden dat Europa na de crisis definitief een stap terug moet zetten, dan zijn structurele hervormingen nodig. Europa2020 is de naam van het groeistrategisch plan van de Europese Unie voor het komende decennium. Het is de opvolger van de Lissabon-strategie, die tot doel had Europa tegen 2010 te transformeren tot de meest dynamische kennis-economie ter wereld. Lissabon heeft de verwachtingen, mede door het losbarsten van de financieel-economische crisis, nooit helemaal kunnen inlossen. Via de nu totaal hernieuwde gemeenschappelijke economische agenda wil Europa een antwoord bieden op de lange termijn uitdagingen. Daartoe zijn vijf ambitieuze doelstellingen vastgesteld die tegen 2020 moeten gerealiseerd worden:

Het is de opvolger van de Lissabon-strategie, die tot doel had Europa tegen 2010 te transformeren tot de meest dynamische kennis-economie ter wereld. Lissabon heeft de verwachtingen, mede door het losbarsten van de financieel-economische crisis, nooit helemaal kunnen inlossen. Via de nu totaal hernieuwde gemeenschappelijke economische agenda wil Europa een antwoord bieden op de lange termijn uitdagingen. Daartoe zijn vijf ambitieuze doelstellingen vastgesteld die tegen 2020 moeten gerealiseerd worden:

De werkende bevolking in de leeftijdsgroep 20-64 jaar moet toenemen van 69,1% in 2009 tot 75% in 2020. In België bedraagt ze nu 67,6%;

3% van het Europees BBP moet worden geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling (1,9% in 2008). In België is dit nu 1,96%;

De '20-20-20'-klimaat- en energiedoelstellingen moeten gehaald worden (- 20% CO2 uitstoot, + 20% duurzame energie, + 20% energie-efficiëntie);

Het percentage vroegtijdige schoolverlaters moet van 15% naar 10% (in België nu 11,7%) en ten minste 40% van de jongere generatie moet een titel of diploma behalen (België wil naar 47%);

Het aantal Europeanen voor wie armoede dreigt, moet met 25% verminderd worden (In België - 380.000).

Deze EU doelstellingen zijn omgezet in nationale streefdoelen die zijn opgenomen in de 'nationale hervormingsprogramma's' die elke lidstaat jaarlijks in de maand april bij de Commissie moet indienen. Belangrijk om weten is dat de doelstellingen van Agenda2020 beperkt in aantal zijn (in tegenstelling tot de Lissabon-strategie), elkaar onderling versterken en makkelijker controleerbaar zijn. Zo maakt een betere opleiding mensen meer inzetbaar. Zo vermindert een hogere arbeidsdeelname de kans op armoede. En zo creëert een schone energie nieuwe banen. En zo verbeteren innovatie en onderzoek en ontwikkeling onze concurrentiepositie en dus onze werkgelegenheidsgraad. In de Jaarlijkse Groeianalyse, die bekendgemaakt wordt in januari van elk jaar, heeft de Commissie 10 prioriteiten aangegeven voor de eerste 18 maanden. Het gaat om maatregelen om de overheidsfinanciën op het juiste spoor te krijgen, structurele hervormingen op het vlak van werkgelegenheid en betaalbaarheid van de pensioenen, en om groeibevorderende maatregelen o.a. inzake energie, vervoer en interne markt. De 17 eurolanden plus zes andere lidstaten hebben hieraan nog een 'Europact' toegevoegd, toegespitst op onder meer het concurrentievermogen.

De energiedoelstellingen moeten gehaald worden:
- 20% CO2 uitstoot,
+ 20% duurzame energie,
+ 20% energie-efficiëntie

© Council of the E.U.

2

LANGE TERMIJN GROEISTRATEGIE

Versterkt Europees toezichtskader

Werken op lange termijn, zoals met Europa2020 het geval is, is noodzakelijk om als Europese Unie na de crisis opnieuw sterke economische groeicijfers te kunnen neerzetten. Even belangrijk is het om nu maatregelen te nemen om de opgelopen begrotingstekorten en schuld in de lidstaten versneld weg te werken. Alleen zo kan een buffer worden aangelegd om toekomstige crisissen het hoofd te bieden en de kosten voor de vergrijzing te dragen. Daarom willen we het Europees stabiliteits- en groeipact versterken.

Afgezien van het toezicht op de begroting en de schuld zullen voortaan ook macro-economische onevenwichtigheden tussen de lidstaten in het oog gehouden worden. De zes Europese wetsvoorstellen voor het economisch bestuur, die hopelijk in september definitief hun beslag krijgen, zijn de grootste hervorming van de economische en monetaire unie sinds de invoering van de Euro. Door deze versterking van het economisch bestuur zal men sneller gewaarschuwd worden

Groeipact krijgt tanden

Het stabiliteits- en groeipact kwam tot stand in 1997 om de stabiliteit van de euro te garanderen. Lidstaten met sterke nationale munten, Duitsland op kop, wilden hun eigen nationale munt pas inruilen voor de nieuwe eenheidsmunt wanneer ze spijkerharde garanties kregen over de stabiliteit van de euro. In het Verdrag van Maastricht werden hierover al de eerste afspraken gemaakt (3% BBP-norm begrotingstekort en 60% BBP-norm overheids-schuld). In het stabiliteits- en groeipact

enigszins werd versoepeld, dwingt de crisis van de Euro Europa nu om het pact aan te scherpen. De essentie van de geplande wijzigingen bestaat erin dat lidstaten een grotere begrotingsverantwoordelijkheid krijgen en in goede tijden meer zullen moeten sparen om beter bestand te zijn tegen de slechtere tijden. Het verstrengen van de regels betreft zowel het preventieve deel van het pact, wanneer een lidstaat de 3% of 60%-norm nog niet heeft overschreden, als het corrigerende deel van het pact, dat van

Druk overleg in de marge van een Europese topontmoeting tussen de Duitse Bondskanselier Angela Merkel, de Franse President Nicolas Sarkozy en de Griekse premier Georgios Papandreou. Op de achtergrond Commissievoorzitter Barroso en ECB-voorzitter Trichet

die boven de norm zit, hun schuld versneld moeten afbouwen. In vergelijking met het huidige stabiliteits- en groeipact zullen ook sneller en zwaardere sancties kunnen worden opgelegd aan een lidstaat. Deze sancties zullen echter een geleidelijk karakter hebben: gaande van het opleggen van een rentedragend deposito aan een lidstaat, over een niet-rentedragend deposito, tot het geven van een boete (die voor een land als België kan oplopen tot 700 miljoen euro). Een manco in het huidige stabiliteits- en groeipact was dat lidstaten finaal zelf onderling konden beslissen over het al dan niet optreden tegen één van hen die uit de pas liep. Dit leidde tot politiek gemarchandeer en een bewezen uitholling van het pact. Ook hiermee wordt met deze hervorming komaf gemaakt: de Europese Commissie krijgt terzake meer macht. De sancties zullen meer

Lidstaten zullen in goede tijden meer moeten sparen om beter bestand te zijn tegen de slechtere tijden

wanneer het met de begrotings- en/of schuldsituatie in een lidstaat de spijgaten uitloopt. Negatieve effecten voor het geheel van de Europese Unie, en de eurozone in het bijzonder, moeten daardoor voorkomen worden. Lidstaten die de regels koppig overtreden, zullen dat bovendien niet langer straffeloos kunnen doen. Voortaan riskeren zij sneller sancties en boetes.

en in aanvullende Europese regelgeving werden deze afspraken verder geconcretiseerd en werd afgesproken wat moest gebeuren met lidstaten die een hoger dan toegestaan tekort hadden. Het was ironisch, en zeker een slecht signaal, dat net Duitsland, als eerste, in 2004 de Europese budgettaire afspraken met voeten trad. Waar het stabiliteits- en groeipact in 2005

toepassing is als de toegelaten normen wel overschreden zijn. In tegenstelling tot vroeger, toen in de praktijk bij de beoordeling van de overheidsfinanciën van een lidstaat bijna exclusief werd gekeken naar het begrotingstekortcriterium, zal voortaan ook meer de overheidsschuld en de schulddynamiek in rekening gebracht worden. Zo zullen lidstaten met een schuld

automatisch opgelegd worden. Ook op andere vlakken krijgt de Commissie meer mogelijkheden om lidstaten bij te sturen vooraleer ze in de gevarezone terecht komen. Zo wordt voorzien in een meer uitgebreide rapportering voor lidstaten die hun begrotingsverplichtingen niet nakomen, worden in samenwerking met de Europese Centrale Bank in een lidstaat onder controle

onderzoekcommissies mogelijk, komt er een strenger toezicht op de juistheid van de statistieken en worden boetes mogelijk voor lidstaten die financiële data manipuleren, statistieken vervalsen of bewust misleidende informatie verstrekken. Ook wordt voorzien in waarborgen voor de onafhankelijkheid van nationale statistische instanties. Het geheel van deze maatregelen moet de geloofwaardigheid van het stabiliteits- en groeipact en van de overeengekomen budgettaire doelstellingen herstellen en tegelijk vermijden dat de fouten uit het verleden herhaald worden.

Onevenwichten wegwerken

Het afgelopen decennium zijn in de lidstaten economische keuzes niet altijd in dezelfde richting geëvolueerd, wat tot macro-economische onevenwichten heeft geleid. Toenemende tekorten in een lidstaat op de lopende rekening of de handelsbalans, te grote inflatieverschillen, een te sterke terugval in het concurrentievermogen van een lidstaat of onevenwichtige groeitrends, bijvoorbeeld op de vastgoedmarkt, moeten beter opgevolgd worden omdat ze niet alleen de lidstaat in kwestie, maar de hele eurozone kunnen treffen. Dit is het afgelopen jaar meermaals gebeleden. Vandaar de beslissing om ook voor de macro-economische onevenwichten een nieuw toezichtstelsel op te zetten. Er komt een scorebord met economische indicatoren, waardoor problemen in de toekomst sneller ontdekt worden. De loutere overschrijding van de waarschuwingdrempels van de indicatoren alleen volstaat natuurlijk niet om te sanctioneren. Dit zal pas

Blijkt een lidstaat echt in een toestand van onevenwicht, dan moet hij corrigerende maatregelen nemen

gebeuren na een evenwichtige beoordeling van de algemene economische toestand van de lidstaat in kwestie door de Europese Commissie en de Raad. Blijkt een lidstaat echt in een toestand van onevenwicht, dan moet hij corrigerende maatregelen nemen. Als hij hiervan niet of niet voldoende werk maakt, kan een sanctie volgen, gaande van het tijdelijk deponeren van een bepaald bedrag tot en met een (jaarlijkse) boete.

3

LANGE TERMIJN GROEISTRATEGIE

Europees semester

In het verleden maakte de Commissie elk voorjaar een analyse van het economisch beleid van de lidstaten, en elk najaar van de begrotingssituatie. Wat er op neerkwam dat de economische engagementen van de lidstaten niet altijd strookten met de budgettaire. Om het economisch en het budgettaire beleid in alle opzichten beter op elkaar af te stemmen, heeft de Europese Unie het 'Europees semester voor beleidscoördinatie' ingevoerd.

Controle vooraf, minder problemen achteraf

Sinds 2011 werken de lidstaten en de Commissie nauw samen met het oog op meer macro-economische stabiliteit, structurele hervormingen en groeibevorderende maatregelen. Het Europees semester is een periode van zes maanden in de eerste helft van elk jaar waarin de lidstaten aan Europa moeten rapporteren welke vooruitgang zij geboekt hebben op vlak van begrotingsconsolidatie en in het kader van de Europa2020-strategie. De lidstaten dienen daartoe respectievelijk hun stabiliteitsprogramma's en hun nationale hervormingsprogramma's in, die zo door de Europese Commissie samen beoordeeld kunnen worden. De Commissie kan nog voor het definitief vaststellen van de nationale begrotingen, aan elke lidstaat aanbevelingen formuleren zodat de nationale economische beleidsplannen goed aansluiten op de Europese afspraken. Het Europees semester gaat elk jaar in januari van start met de jaarlijkse groeianalyse. Deze lijst de economische uitdagingen van de Europese Unie op en geeft de prioritaire maatregelen aan om die uitdagingen aan te pakken. ★

Hoe houdt België zich momenteel tot enkele belangrijke indicatoren?

- ★ Export Belgische bedrijven: afgelopen 5 jaar -32,9% marktaandeel (drempel Europa = -6%) (2009)
- ★ Loonkosten = +8,77% afgelopen 3 jaar (drempel Europa = +9%) (2010)
- ★ Openbare schuld = 96,8% BBP (drempel Europa = 60%) (2010)
- ★ Schulden privé-sector = 210% BBP (drempel Europa = 160%) (2010)
- ★ Lopende rekening ongeveer in evenwicht: +0,2% (drempel = +/- 4%) (2009)
- ★ Aantrekken internationale investeringen: 44,6% (drempel = -35%) (2009)
- ★ Vastgoedprijzen stijgen niet te snel: 2,3% (drempel = +6%) (2010)

België: Europese beleidsaanbevelingen periode 2011-2012

Op 15 april heeft België zijn stabiliteitsprogramma 2011-2014 en zijn nationale hervormingsprogramma 2011 ingediend bij de Europese Commissie. Beide programma's werden tegelijkertijd geëvalueerd in het kader van het Europees semester. Tijdens de EU top van juni 2011 werden voor ons land een aantal Europese beleidsaanbevelingen geformuleerd voor het op orde zetten van onze staatsfinanciën en het in gang zetten van structurele hervormingen :

(1) het aan de gang zijnde economische herstel aangrijpen om meer vaart te zetten achter de **correctie van het buitensporige tekort** door tegen de indiening van de begroting voor 2012 de nodige maatregelen te nemen – vooral aan de uitgavenzijde – om een gemiddelde structurele inspanning van ten minste 0,75% BBP te leveren. Het overheidstekort zou daardoor uiterlijk in 2012 tot ver onder de referentiewaarde van 3% BBP worden teruggebracht. Jaarlijks een vooruitgang van ten minste 0,5% BBP te boeken in de richting van de middellangetermijndoelstelling;

(2) stappen ondernemen om de **lange termijn houdbaarheid van de openbare financiën te verbeteren**. Het accent dient daarbij te worden gelegd op het uitstippen van een strategie die erop gericht is de leeftijdsgerelateerde uitgaven in toom te houden, onder meer door vervroegde uittreding uit de arbeidsmarkt te voorkomen teneinde de effectieve pensioenleeftijd te verhogen, alsook op de koppeling van de wettelijke pensioenleeftijd aan de levensverwachting;

(3) de **structurele zwakheden in de financiële sector aanpakken**, met name door de herstructurering af te ronden van de banken die behoefte hebben aan een adequaat gefinancierd en levensvatbaar bedrijfsmodel;

(4) in overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken het **systeem voor het voeren van loononderhandelingen en het loonindexeringssysteem te hervormen**, teneinde ervoor te zorgen dat de loonstijging beter aansluit bij de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en het concurrentievermogen;

(5) de **arbeidsparticipatie naar een hoger peil te tillen** door de hoge fiscale en sociale lasten voor laagbetaalden op budgettaire neutrale wijze te verlichten en door een systeem in te voeren waarbij het niveau van de werkloosheidsuitkeringen geleidelijk afneemt naarmate de periode van werkloosheid langer duurt. Stappen te ondernemen om de belastingdruk te verschuiven van arbeid naar consumptie en om het belastingstelsel milieuvriendelijker te maken. Het actieve arbeidsmarktbeleid doeltreffender te maken door specifiek op oudere werknemers en kwetsbare groepen gerichte maatregelen te treffen;

(6) maatregelen nemen om de **concurrentie in de detailhandel te stimuleren** door de toegangsbelemmeringen en de operationele beperkingen te reduceren; en maatregelen te nemen om de **concurrentie op de elektriciteits- en de gasmarkt te bevorderen** door de doeltreffendheid van de sectorale regulerende en mededingingsautoriteiten verder te verhogen.

VAN SOLIDARITEIT en welbegrepen eigenbelang

De financiële en economische crisis heeft de overheidsfinanciën sterk onder druk gezet, waardoor het budgettaire tekort en de staatsschuld in alle lidstaten van de Europese Unie zijn toegenomen (zie overzichtstabel).

De soms explosieve ontwikkeling van de staatsschuld, gekoppeld aan de speculatieve reacties van de financiële markten, maakt(e) het voor sommige lidstaten van de eurozone (Griekenland, Ierland en Portugal) onmogelijk om hun staatsschuld op de markt zelf te herfinancieren. Dit is een gevaarlijke situatie omdat het de stabiliteit van de euro en de toekomst van de Europese Unie als geheel op het spel kan zetten.

Stabilisatiemechanisme

Om snel hulp te kunnen bieden aan individuele lidstaten in moeilijkheden, zijn tijdelijke Europese financiële steunmechanismen opgezet. Ze dienen als vangnet waarop in laatste instantie een beroep kan worden gedaan. Naast een ad hoc-mechanisme met bilaterale leningen aan Griekenland gaat het enerzijds om het "Europees financieel stabilisatiemechanisme" (EFSM), dat op garanties van de EU begroting van 60 miljard euro berust, en anderzijds om de "Europese faciliteit voor financiële stabiliteit" (EFSF), die voorziet in 440 miljard euro aan garanties

van de lidstaten van de eurozone. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) besliste deze mechanismen aan te vullen met mogelijke financiële steun voor eurolidstaten voor een bedrag van 250 miljard euro. Hoewel deze aanpak met tijdelijke steunmechanismen gewerkt heeft, werd al snel werd duidelijk dat Europese afspraken nodig waren om dit soort problemen op een meer structurele manier aan te pakken. In juli 2011 ondertekenden de eurolanden daartoe het Verdrag tot oprichting van het "Europees stabilisatiemechanisme" (ESM) dat zal fungeren als een permanent kader voor crisisbeheersing. Het Europees Stabilisatiemechanisme zal beschikken over een kredietverleningscapaciteit van 500 miljard euro met de hoogste kredietrating (AAA) en komt vanaf 2013 in de plaats van de tijdelijke steunmechanismen.

Solidariteit en verantwoordelijkheid

Indien een eurolidstaat in woelig financieel vaarwater terechtkomt, kan deze terecht rekenen op de hulp van

Lidstaat	Begrotingstekort (in %BBP)		Schuldgraad (in %BBP)	
	2009	2010	2009	2010
EU-27	-6,8	-6,4	74,4	80
Eurozone-17	-6,3	-6,0	79,3	85,1
België	-5,9	-4,1	96,2	96,8
Duitsland	-3	-3,3	73,5	83,2
Ierland	-14,3	-32,4	65,6	96,2
Griekenland	-15,4	-10,5	127,1	142,8
Spanje	-11,1	-9,2	53,3	60,1
Frankrijk	-7,5	-7,0	78,3	81,7
Luxemburg	-0,9	-1,7	14,6	18,4
Nederland	-5,5	-5,4	60,8	62,7
Italië	-5,4	-4,6	116,1	119

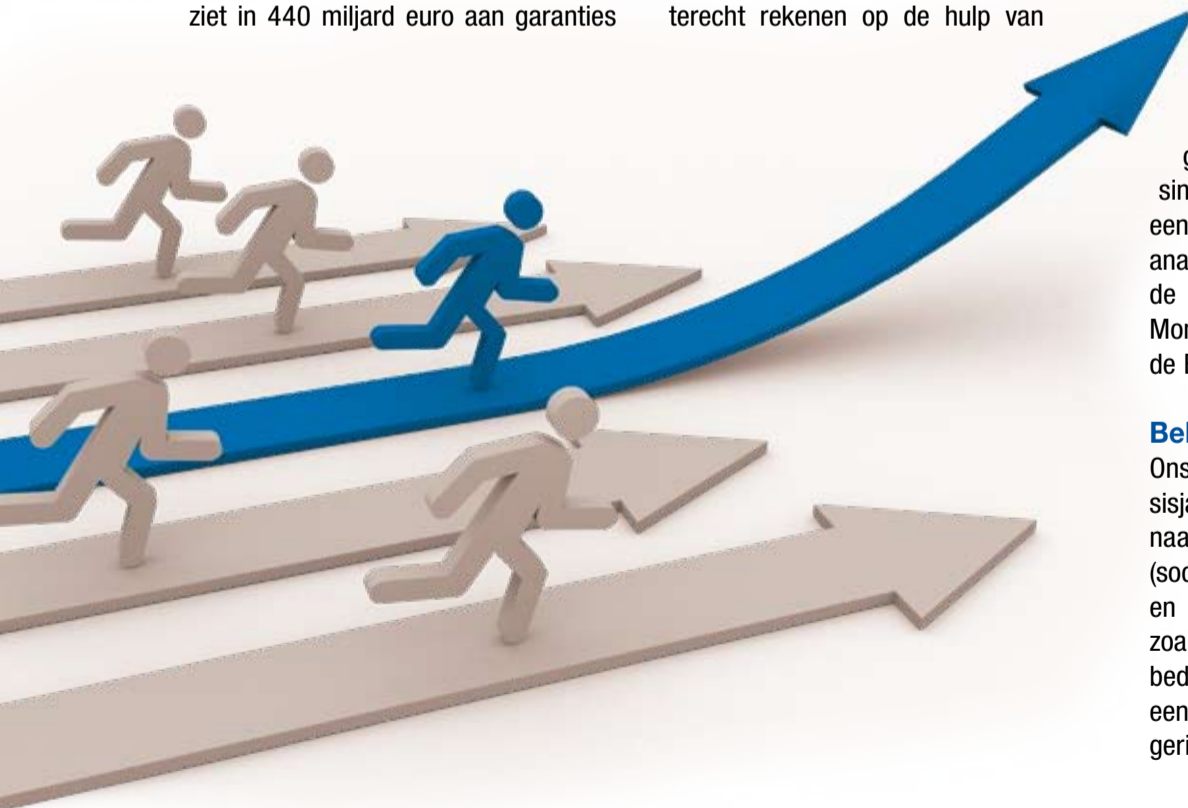
Bron: Eurostat, euro indicatoren, 26 april 2011

de andere lidstaten. Dit is een kwestie van Europese solidariteit, maar ook van welbegrepen eigenbelang. Tegelijk heeft die lidstaat een bijzondere verantwoordelijkheid naar zijn lidstatenpartners. Toegang tot deze financiële bijstand zal daarom afhankelijk zijn van strenge voorwaarden op vlak van macro-economisch beleid en begrotingsconsolidatie. Deze voorwaarden worden vastgelegd in een economisch aanpassingsprogramma dat tot stand komt na een diepgaande sociaal-economische analyse van de lidstaat in kwestie door de Commissie en het Internationaal Monetair Fonds (IMF), in overleg met de Europese Centrale Bank (ECB).

België economisch gezond

Ons land doorstond de moeilijkste crisisjaren relatief goed, dankzij de zogenaamde automatische stabilisatoren (sociale- en werkloosheidsuitkeringen) en een aantal anti-crisismaatregelen, zoals de tijdelijke werkloosheid voor bedienden. Toch moet België het sinds een jaar doen zonder een federale regering met volheid van bevoegdheid.

Dit is niet problematisch, maar het kan het wel worden, temeer omwille van onze hoge schuldgraad. Naast een afsprakenkader over de staatshervorming dringen zich ook structurele hervormingen op, onder meer op het vlak van de pensioenen en de arbeidsmarkt. De economische 'fundamentals' voor ons land ogen gezond, maar de politieke blokkering op federaal niveau is niet zonder risico. Enkele ratingbureaus hebben al aangegeven dat de kredietwaardigheid van ons land kan verlaagd worden als de politieke impasse blijft aanslepen. België wordt de komende maanden vanuit internationale hoek zeker meer in het oog gehouden. Zo wordt ook het signaal gegeven aan internationale beleggers dat de risico's om geld te lenen aan de Belgische overheid mogelijk groter kunnen worden wat ze aanzet om een hoger rendement te eisen. Geen reden voor paniek, wel voor verhoogde waakzaamheid en een oproep aan de regeringsonderhandelaars om met bekwame spoed een regering te vormen die ons land opnieuw een toekomstproject biedt. ★

- Het adressenbestand van 'Europa, En dan?' wordt gebruikt om politieke informatie door te geven. Wil u eruit geschrapt worden of weten welke gegevens over u bewaard worden? Of kent u vrienden of familieleden die ook graag deze nieuwsbrief ontvangen? Laat het ons nu weten.
- Wil u met een groep een bezoek brengen aan het Europees Parlement? Marianne Thyssen begeleidt u hierbij heel graag. Het volstaat hiervoor contact te nemen met het

- kantoor van Marianne: Marianne Thyssen, Europees Parlement, kantoor 8F362, Wiertzstraat 60, B-1047 Brussel - Telefoon: 02/284.59.18 - Fax: 02/284.99.18, E-mail: marianne.thyssen@europarl.europa.eu - Webstek: <http://www.marianthyssen.be>
- Wist u dat de briefwisseling het snelst wordt afgehandeld als ze rechtstreeks naar het kantoor in Brussel wordt gestuurd?
- Verhuisd? Geef ons een seintje en wij sturen "Europa, en dan?" naar uw nieuw adres.